

УДК 343.13+98

Ланцедова Юлія Олександрівна –

кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри кримінального права і процесу
юридичного факультету
Національного авіаційного університету

Yuliia O. Lantsedova –

candidate of juridical sciences, associate professor,
associate professor of criminal law and procedure department
of the Law Faculty,
National Aviation University
(1 Lubomir Husar pr., Kyiv, 03680, Ukraine)

Лихова Софія Яківна –

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри кримінального права і процесу
юридичного факультету
Національного авіаційного університету

Sofia Ya. Lykhova –

doctor of juridical sciences, professor,
head of the department of criminal law and procedure
of the Law Faculty,
National Aviation University
(1 Lubomir Husar pr., Kyiv, 03680, Ukraine)

Сутність доказів та доказування у кримінальному провадженні у контексті реформування функцій прокуратури та інших правоохоронних органів

В статті обґрунтовано розвиток розуміння сутності доказів та їх основних і додаткових базисних юридичних властивостей та процедури доказування у кримінальному провадженні. Враховано позицію інших авторів з реформування органів прокуратури, суду, адвокатури, слідчого комітету та інших правоохоронних органів.

Ключові слова: значимість, доброякісність і достовірність доказів, повноваження суду, прокуратури, адвокатури і слідчого комітету.

В статье обосновано развитие понимания сущности доказательств и их основных и дополнительных базисных юридических свойств и процедуры доказывания в уголовном производстве. Учтена позиция иных авторов по реформированию органов прокуратуры, суда, адвокатуры, следственного комитета и иных правоохранительных органов.

Ключевые слова: значимость, доброкачественность и достоверность доказательств, полномочия суда, прокуратуры, адвокатуры и следственного комитета.

Yu.O. Lantsedova, S.Ya. Lykhova The Essence of Proves and Proving in Criminal Proceedings in the Context of the Reforming of Public Prosecution Service and Other Law Enforcement Agencies

The article proves the development of understanding regarding essence of proves and their basic and additional legal features and the procedure of proving in criminal proceedings. The views of other authors regarding reforming of public prosecution service, court, bar, investigative committee and other law enforcement agencies have been taken into account.

Attention has been focused on the opinion of other authors that the President of the state and public prosecution bodies as his right hand have to ensure precise, uniform and constant compliance with laws and other legal acts on the part of authorities and other persons. As a consequence, authorities should perform their duties in a more effective, rational and qualitative manner and perform such constitutional duty of the state as perception, recognition, ensuring and constant compliance with legal status of all the citizens, prevention of any violation of this legal status and its full renewal in the event of violation.

In this perspective judiciary should be reformed into single law enforcement agency represented by the Supreme Court of Ukraine with exhaustive list of judicial chambers which include constitutional, criminal, administrative, labor, civil and commercial ones and should be represented at regional level. Local courts should also have such type of specialization. Other law enforcement bodies are bar which should act in accordance with the principle of sole responsibility and have only three basic divisions: conviction (the prosecution service should be deprived of this function), legal defense and other legal assistance and should be financed only from the state budget. Procedural guidance of pre-trial investigation should be vested to the heads of investigative divisions.

Further understanding of the essence of proves, their significance, authenticity and sound quality of information has been developed. Taking into account the reforming of the mentioned law enforcement agencies the procedure of obtaining evidence, their representation, assessment and use in criminal proceeding has been improved.

Keywords: *significance, sound quality and authenticity of proves, powers of the court, public prosecution service, bar and investigative committee.*

Постановка проблеми. Запропоноване останнім часом реформування сутності, системи та повноважень Інституту Президента держави, органів прокуратури як його правої руки, суду, адвокатури, слідчих та всіх інших правоохоронних органів [4, с. 124-132 та ін.], з однієї сторони, та подальший розвиток розуміння сутності і властивостей доказів та процедури доказування у кримінальному провадженні [3, с. 30-32, 70-73; 4, с. 99-106; 10, с. 108-109 та ін.], з іншої сторони, ніяк не узгоджуються з існуванням практики скасування обвинувальних вироків на підставі допущених раніше слідчими чи іншими суб'єктами владних повноважень формальних порушень порядку отримання доказів і недопуску такого роду відомостей в якості доказів по даній справі [2; 11, с. 103 та ін.], коли у судів не виникало ніяких сумнівів щодо існування у цих відомостей такої нерозривної єдності основних базисних юридичних властивостей, як їх значимості, доброякісності та достовірності [3, с. 27; 8, с. 32; 10, с. 107-108].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Поряд з цим були проведені й окремі дисертаційні дослідження, в яких обґрунтовувалася законність такого роду судових рішень, а також й інші підстави недопустимості доказів у кримінальному провадженні [11, с. 103, 104, 145 та ін.]. Даний підхід, у свою чергу, був підданий справедливій

критиці і був розроблений та запропонований варіант вирішення даної проблеми визнанням допустимості в якості не однієї із основних базисних властивостей доказів поряд зі значимістю, законністю, доброякісністю та достовірністю такого роду відомостей, а результату оцінки доказів [3, с. 29-30; 10, с. 107]. Було також запропоновано виключити й законність з числа основних базисних властивостей такого роду властивостей із притягненням до необхідної юридичної відповідальності слідчого чи іншого суб'єкта владних повноважень, винного у порушенні порядку отримання доказів (законності) та із допуском в доказування відомостей, що були отриманні із такими порушеннями, але не викликали у суду сумнівів в значимості, доброякісності та достовірності цих відомостей [3, с. 22, 30, 58-59; 10, с. 107-108].

Невирішені раніше проблеми. За викладеного підходу поміж основних базисних юридичних властивостей доказів у кримінальному провадженні залишалися лише значимість, доброякісність та достовірність такого роду відомостей [3, с. 31; 8, с. 28; 10, с. 108-109 та ін.] і вже були відсутні підстави для скасування судами обвинувальних вироків на основі лише формального порушення порядку отримання доказів, що потребувало відповідного удосконалення та подальшої широкої наукової апробації редакції статті КПК України про

докази та доказування у кримінальному провадженні.

При цьому в одному із монографічних досліджень був запропонований подальший розвиток редакції статті про сутність і властивості доказів та процедуру доказування у кримінальному провадженні [4, с. 99-106] з урахуванням поглядів інших авторів у частині реформування розуміння сутності, системи і повноважень органів прокуратури, суду, слідства, адвокатури та інших правоохоронних органів [4, с. 124-132], що, однак, потребує подальшого цілеспрямованого розвитку та також широкої наукової апробації з метою започаткування відповідної коректної наукової дискусії у напрямку розробки остаточного варіанту вирішення вказаних проблем роботи із доказами та з їх джерелами, а також доказування як у кримінальному провадженні, так й в інших видах судочинства.

Мета дійсної публікації полягає у подальшому цілеспрямованому розвитку та широкої наукової апробації вказаного варіанту розвитку розуміння сутності доказів та їх основних і додаткових базисних юридичних властивостей, а також процедури доказування у кримінальному провадженні з урахуванням існуючих припозичій інших авторів з реформування сутності, системи та повноважень органів прокуратури, суду, слідства, адвокатури та інших правоохоронних органів з метою започаткування відповідної широкої коректної наукової дискусії у вітчизняних фахових наукових виданнях із розробки загальновизнаного варіанту вирішення вказаних наріжних проблем доказування у кримінальному провадженні та інших видах судочинства.

Виклад основного матеріалу варто розпочати з того, щоб з'ясувати основні положення покладеного в основу подальшого розвитку статті про докази та їх властивості і процедуру доказування у кримінальному провадженні розуміння сутності, системи та повноважень інституту Президента держави, органів прокуратури як його правої руки, суду, адвокатури, слідчих та інших правоохоронних органів, що було викладено у згаданому монографічному дослідженні [4, с. 126-127], якщо пристати на застосуванні окремої більш придатної традиційної термінології, таким чином.

Фактично в силу вимог ч. 2 ст. 3, ч. 6 ст. 55 і ч. 2 ст. 102 Конституції України [6] українська держава є власне Президентською республікою. Адже тільки Президент української держави і ніякий інший суб'єкт владних повноважень в кінцевому підсумку відповідає за неухильне дотримання Основного закону та інших правових актів і правового статусу всіх громадян, для чого Основний закон і надає Президенту України в розпорядження будь-які засоби прямо незаборонені законом, що в свою чергу покладає на Президента української держави прямо такі обов'язок негайно припиняти будь-які незаконні дії та/або скасовувати будь-які нелегітимні рішення та/чи правові акти суб'єктів владних повноважень, навіть остаточні, але незаконні, судові рішення. При цьому було наголошено на тому, що відсутні строки давності для застосування Президентом української держави на виконання вимог ч. 2 ст. 3, ч. 6 ст. 55 і ч. 2 ст. 102 Конституції України [6] власне вказаних засобів забезпечення неухильного дотримання на території нашої країни будь-яких правових актів та правового статусу всіх громадян. Строки давності існують з певними винятками лише для застосування заходів карально-виховної юридичної відповідальності [4, с. 126].

Вказану мету також ніяк не можна досягти без реального докорінного реформування повноважень органів прокуратури в праву руку Президента держави із поверненням та оновленням в Конституції України природної функції прокуратури зі здійснення нагляду за точним, одноманітним і неухильним дотриманням законів та інших правових актів з боку будь-яких суб'єктів владних повноважень та інших осіб, а як наслідок і за найбільш ефективним, раціональним та якісним виконанням суб'єктами владних повноважень оновленого базисного конституційного обов'язку держави із пізнання, визнання, забезпечення і неухильного дотримання правового статусу всіх громадян, попередження порушення даного правового статусу і в разі порушення із максимально повного його відновлення [4, с. 126].

У даній публікації наголошується також увага й на тому, що такий підхід у повній мірі узгоджується із вимогами і п. п. 57 та ін. розд. IV Доповіді Венеціанської Комісії «Верховенство

права» [1], згідно з якими, несумісними з принципом верховенства права визнається існування незаконних діянь, рішень і правових актів суб'єктів владних повноважень і будь-яких інших осіб.

У зв'язку з викладеним пропонується існуючу функцію прокуратури із процесуального керівництва слідством передати керівникам слідчих підрозділів слідчого комітету (об'єднаного на основі принципу єдиначальності за всім спектром підслідності), а функцію підтримання обвинувачення та іншого представництва інтересів держави та участі в судах - органам адвокатури [4, с. 126].

З цією ж метою органи адвокатури як єдиний правоохоронний орган повинні бути реформовані таким чином, щоб діяльність даного держоргану будувалася на основі принципу єдиначальності та адвокатура мала тільки три базисні підрозділи: обвинувачення (чого повинна бути позбавлена прокуратура), захисту та іншої юридичної допомоги. Перші два підрозділи повинні обслуговувати не тільки кримінальне провадження, але й всі інші без винятку види судочинства, забезпечуючи в них дві сторони - сторону обвинувачення і сторону захисту [4, с. 126-127].

Ці сторони повинні діяти на підставі не алогічного для будь-якого виду судочинства так званого традиційного принципу змагальності, а принципу встановлення об'єктивної істини і тільки на цій основі правильного вирішення відповідної справи [4, с. 127].

Заробітну плату обвинувачі і захисники, як й держюрконсультанти (співробітники підрозділу - іншої юридичної допомоги), повинні отримувати тільки від держави із заборорою отримувати будь-яку винагороду від клієнтів або в їх інтересах від інших осіб чи іншими особами, відступ від чого повинен розцінюватися як отримання хабара чи побори при обтяжуючих обставинах, тобто як відповідне корупційне кримінальне правопорушення, вчинене співробітником правоохоронного органу [4, с. 127].

В силу неминучої професійної деформації будь-якого виду правоохоронної діяльності, що триває більше трьох-п'яти років, співробітники підрозділів обвинувачення, захисту та іншої юридичної допомоги повинні виконувати тільки свої функції і не можуть переходити на роботу з

одного підрозділу в інший або поєднувати ці види адвокатської діяльності за сумісництвом. В результаті цих же причин обвинувачі і захисники не можуть в подальшому працювати оперативником, прокурором і, тим більше, суддею [4, с. 127].

Слідчий комітет, як перспективний правоохоронний орган, повинен будуватися на принципі спеціалізації слідчих в межах цього органу, а також на принципі поєднання реальної процесуальної самостійності слідчого з процесуальним керівництвом з боку тільки керівника відповідного підрозділу слідчого комітету та єдиначальності [4, с. 127].

Судова влада повинна бути реформована в єдиний правоохоронний орган в особі Верховного Суду України із вичерпним набором судових палат (конституційної, кримінальної, адміністративної, трудової, цивільної та господарської, що повинні дублюватися на рівні власне обласних, а не апеляційних судів і реалізовуватися за допомогою відповідної спеціалізації суддів місцевих судів) [4, с. 127].

Аналогічним чином пропонувалося реформування сутності, системи та повноважень всіх інших правоохоронних органів [4, с. 127].

Якщо використати розглянуті інноваційні підходи та результати детально викладеного у низці публікацій обґрунтування подальшого розвитку сутності доказів та наявності у такого роду відомостей лише таких трьох основних базисних юридичних властивостей, як значимість, достовірність та доброякісність [3, с. 31; 4, с. 101; 8, с. 34-35; 10, с. 108-109 та ін.], а також викладеного інноваційного розуміння сутності допустимості доказів лише як результату оцінки такого роду відомостей [3, с. 30; 8, с. 30; 10, с. 103-104 та ін.] та можливостей удосконалення процедури доказування [10, с. 108-109], у т. ч. в контексті детально розглянутого реформування сутності, системи та повноважень прокуратури, суду, слідчого комітету, адвокатури та інших правоохоронних органів [4, с. 100-106; 9, с. 83-88], то нова редакція статті «Докази, їх властивості, джерела, суб'єкти, порядок і дії з отримання та форми оперування ними» КПК України, а рівно будь-якої іншої країни світу може бути представлена з урахуванням розвитку й відповідних дисертаційних позицій [5, с. 169-170; 7, с. 190-191; 12, с. 169-173] таким чином :

1. Доказом є будь-які відомості про факт (зовнішній чи внутрішній прояв ознак чи властивостей трасосубстанцій і документів або людини чи його діянь або події як суммативного взаємопов'язаного діяння великої кількості людей чи явища природи, в т. ч. діянь хижих тварин, які знаходяться в нерегульованих людиною умовах) в цілому або про його окрему сторону, що отримані від об'єктивних, суб'єктивних і змішаних джерел такого роду відомостей, за умови встановлення наявності в процесі їх оцінки, в т. ч. й шляхом перевірки, нерозривної єдності таких базисних основних юридичних властивостей, як їх значимість, достовірність і доброякісність, на підставі тільки чого ці відомості і зможуть бути допущені до процесу доказування в якості доказів, а також бути використані у доказуванні в разі набуття цими доказами ще й таких базисних додаткових юридичних властивостей, як узгодженість і достатність їх сукупності для прийняття головним суб'єктом кримінального провадження (слідчим, судею) певного проміжного або остаточного процесуального рішення [4, с. 99-100].

2. Сутність базисних основних і додаткових юридичних властивостей доказів проявляється в тому, що такого роду відомості повинні бути:

2.1. Значимими, якими є відомості, за допомогою яких можна підтвердити чи спростувати певний юридичний факт (обставину) базисного, спеціального або часткового предмеа доказування чи доказовий факт як проміжну тезу цього предмета доказування [4, с. 100].

2.2. Достовірними, якими визнаються будь-які відомості, що є адекватними в контексті встановлення обставин базисного, спеціального або часткового предмету кримінального доведення, і:

2.2.1. Які адекватно відображають обставини як приготування та/або вчинення діяння (події, явища) кримінального правопорушення та/чи приховування його антиделіктних слідів (слідів та/або параслідів та/чи квазіслідів діяння, події або явища кримінального правопорушення), так і будь-яких інших значущих діянь (подій, явищ) або ознак чи властивостей трасосубстанцій та/або документів та/чи людини [4, с. 100].

2.2.2. Неадекватно відображають обставини вказаних юридичних фактів в результаті дистанційних, метеорологічних, освітніх (в т. ч. і в силу наявного у особистісного джерела недостатнього рівня загальної та/або спеціальної, в т. ч. юридичної, компетентності), психологічних, фізіологічних та інших особливостей їх сприйняття особистісним джерелом і запам'ятовування, зберігання, відтворення і передачі відомостей про такого роду юридичні факти головному суб'єкту кримінального провадження [4, с. 100-101].

2.2.3. Адекватно пояснюють причини описаного неадекватного відображення юридичних фактів [4, с. 101].

2.2.4. Є адекватними або неадекватними, але свідомо недостовірними і в силу цього набувають відповідну достовірність в контексті справи про дачу таких завідомо неправдивих показань або такого завідомо неправдивого висновку експерта чи про постановлення такого завідомо неправосудного процесуального рішення.

2.3. Доброякісними, якими є відомості, що не містять непереборних суперечностей, що не дають можливості зробити однозначний висновок про наявність чи відсутність у цих відомостей необхідного рівня якості як їх достовірності та/або недостовірності, так й можливо значимості та/або незначущості.

2.4. Узгодженою сукупністю доказів, що є така їх сукупність, в якій доказ не суперечить іншому, а існуюча суперечність може бути усунена введенням аргументів достовірності одного і відповідно недостовірності іншого доказу.

2.5. Достатньою сукупністю доказів, що є така їх сукупність, що може сформулювати шляхом узагальнюючої їх оцінки, у т. ч. й перевірки, головного суб'єкта кримінального провадження однозначне внутрішнє (без зовнішніх факторів впливу) переконання в можливості прийняття на даний момент певного проміжного або остаточного процесуального рішення по справі.

2.6. Поряд із доказами в доказуванні можуть бути використані положення певного правового акта із дотриманням при необхідності правил розв'язання їх конкуренції або колізії, а також загальновідомі відомості та/або преюдиціальні факти та/чи презумпції, якщо у головного суб'єкта кримінального провадження

не виникатимуть сумніви в значимості та/або достовірності та/чи доброякісності такого роду відомостей [4, с. 101].

2.7. Процес доказування у кримінальному провадженні полягає в :

2.7.1. Вивченні сутності, послідовності та інших закономірностей роботи із суб'єктивними та/або об'єктивними та/чи змішаними джерелами доказів [4, с. 101-102].

2.7.2. Плануванні, організації і версіюванні роботи з цими джерелами [4, с. 102].

2.7.3. Встановлення джерел такого роду доказів шляхом збирання трас та/чи субстанцій та/або об'єктивних, суб'єктивних чи змішаних документів та/або залучення особистісних джерел доказів.

2.7.4. Отриманні доказів шляхом дослідження трасосубстанцій та/або вивчення документів та/чи за допомогою прямого або опосередкованого спілкування із особистісними джерелами.

2.7.5. Оцінці, в т. ч. й перевірці, доказів з метою вирішення питання про їх допустимість, якщо буде встановлено наявність у такого роду відомостей нерозривної єдності таких базисних основних юридичних властивостей, як їх значимості, достовірності та доброякісності, а також їх узгодженості і достатності в сукупності з іншими доказами для прийняття певного рішення у контексті подолання конкретного кримінального правопорушення.

2.7.6. Використання доказів з метою прийняття певного проміжного або остаточного процесуального рішення чи іншого подолання конкретного кримінального правопорушення.

2.7.7. Документування процедури та обставин збирання трасосубстанцій і документів та залучення особистих джерел і отримання такого роду відомостей, їх оцінки та використання в якості доказів при прийнятті певного проміжного або остаточного процесуального рішення або іншого подолання конкретного кримінального правопорушення [4, с. 102].

3. Докази мають право отримувати слідчий (в т. ч. керівник органу досудового розслідування¹) і суддя (колегія суддів), а в порядку винятку, передбаченого ч. 4 цієї статті, - експерт та негласний співробітник, шляхом проведення таких отримуючих слідчих дій, як :

1) оформлення явки із повинною про підготовку або скоєння чи продовження участі у вчиненні діяння (події) кримінального правопорушення; [4, с. 102-103].

2) отримання усної заяви або письмового повідомлення про підготовку або вже вчинене чи триваюче кримінального правопорушення; [4, с. 103]

3) затримання і допит переслідуваного;

4) допит особистісного джерела;

5) очна ставка між особистісними джерелами;

6) пред'явлення обвинувачення і допит обвинуваченого;

7) перевірка та/або уточнення показань переслідуваного та/чи потерпілого та/або свідка на місці діяння (події, явища) кримінального правопорушення або на іншому значимого для справи місці;

8) експеримент із названими особистісними джерелами і без них;

9) пред'явлення для звичайного, зустрічного або групового впізнання переслідуваного, потерпілого, свідка, іншого особистісного джерела, трасосубстанції, об'єктивного, суб'єктивного чи змішаного документа;

10) обстеження (огляд, особисте дослідження) місця діяння (події, явища) кримінального правопорушення, місцевості, приміщення, транспортного засобу, трупу людини, тіла живої людини, тварини, іншої трасосубстанції, в т. ч. об'єктивного, суб'єктивного чи змішаного документа з ознаками трасосубстанції;

11) ексгумація трупу людини;

12) вивчення об'єктивного, суб'єктивного чи змішаного документа;

¹ Прокурор виключається з такого роду суб'єктів, коли він був серед них у попередніх варіаціях редакції даної статті КПК України [3, с. 70], в силу вже викладеного окремо підходу із реформування функцій Президента держави, його правої руки - органів прокуратури, а також всієї системи як правоохоронних органів, в першу чергу, суду, адвокатури, слідчого комітету та ін.,

так і інших державних органів (див. редакція статті VIII «Базисні оперативні та бюрократичні порядки найбільш ефективного, раціонального і якісного предупреждения нарушения і відновлення порушеного правового статусу різних видів соціосуб'єктів» Конституції України) [4, с. 102-103, 124-132].

13) обшук приміщення, місцевості, транспортного засобу, особистісного джерела, тварини; [4, с. 103]

14) виїмка трасосубстанції, об'єктивного, суб'єктивного чи змішаного документа; [4, с. 104]

15) накладення арешту на грошові кошти, інше майно і передача його на зберігання;

16) контроль засобів зв'язку;

17) оголошення розшуку обвинуваченого чи підсудного;

18) отримання порівняльних, експериментальних чи вільних зразків трасосубстанцій або почерку чи підписів на експертизу, а також аналогічних отримуючих судових дій.

4. Якщо процес отримання доказів вимагає залучення спеціальних знань, то з цією метою призначається головним суб'єктом кримінального провадження і проводиться експертом експертиза, а коли для цього необхідно провести отримуючий негласний захід - призначається головним суб'єктом кримінального провадження і виконується негласним співробітником відповідне негласне завдання.

5. Обстеження (огляд, особисте дослідження) місця діяння (події, явища) кримінального правопорушення чи іншого значимого для справи місця (місцевості, приміщення, транспортного засобу, тварини), а з санкції керівника слідчого підрозділу² - і будь-яка інша із названих отримуючих процесуальних дій (слідчих, судових, експертних), може бути проведено до внесення повідомлення про реальне або ймовірне діяння (подію, явище) кримінального правопорушення, що готується, триває або вже вчинене, до Єдиного реєстру досудових розслідувань, якщо без цього неможливо отримати достатню і узгоджену сукупність доказів про наявність чи відсутність в такому діянні (події, явищі) ознак певного кримінального правопорушення або про обставини, що виключають провадження у справі [4, с. 104].

6. Трасосубстанції та/або об'єктивні та/чи суб'єктивні та/або змішані документи, в т. ч. акт ревізії, акт перевірки і т. д., можуть потрапити у володінні головного суб'єкта кримінального

провадження за допомогою як відповідного їх витребування, так добровільної видачі чи отримання їх від будь-яких фізичних і юридичних осіб, у той час як отримання доказів від цих та інших джерел можливо тільки шляхом особистого чи експертного дослідження трасосубстанції та/або вивчення документа в рамках отримуючих процесуальних слідчих або судових дій [4, с. 104-105].

7. Допомогу головному суб'єкту кримінального провадження в отриманні доказів мають право надавати будь-які фізичні та юридичні особи, в т. ч. представники сторони захисту чи обвинувачення, за допомогою :

1) добровільної видачі тих значимих для справи трасосубстанцій та/або об'єктивних та/чи суб'єктивних та/або змішаних документів, що знаходяться в їхньому володінні; [4, с. 105]

2) повідомлення про ймовірне або реальне місцезнаходження тієї трасосубстанції або документа чи особи, які можуть виступити у даній справі як об'єктивне, суб'єктивне або змішане джерело доказів.

Якщо фізична та/або юридична особа стала суб'єктом кримінального провадження, то вона може надати таку допомогу і за допомогою постановки питань або заяви клопотання щодо коригування безпосередньо процесу отримання такого роду відомостей та/або відповідної процедури кримінального провадження.

8. Слідчий представляє докази (надає суб'єктам кримінального провадження можливість сприйняти сутність та ознаки такого роду відомостей і порядок їх отримання) у формі протоколу отримуючої слідчої дії, суддя або колегія суддів - журналу судового засідання, експерт чи комісія експертів - висновку експертизи, і в передбачених кодексом випадках або за вказівкою ініціатора дослідження - і протоколу експертизи, а узагальнююча оцінка і використання доказів здійснюються суб'єктами кримінального провадження в передбаченому кодексом порядку у формі :

1) постанови про дачу вказівки виконати певну процесуальну дію (негласний захід);

² Уданому випадку вказано керівника слідчого підрозділу, а не прокурора, як це також було в попередніх варіаціях редакції даної статті КПК України [3, с. 71], в силу все того ж викладеного окремо підходу

з реформування функцій Президента держави, його правої руки - органів прокуратури, а також всієї системи як правоохоронних та інших держорганів [4, с. 104, 124-132].

2) постанови про доручення іншому суб'єкту виконати певну отримуючу процесуальну дію (негласний захід);

3) постанови слідчого або судді (колегії суддів) про направлення справи відповідному адресату;

4) постанови про усунення порушень закону, причин і умов, що сприяли вчиненню діяння (події, явища) певного кримінального чи іншого правопорушення; [4, с. 105]

5) постанови слідчого про прийняття в передбачених кодексом випадках будь-якого процесуального рішення, а постанови судді (колегії суддів) - проміжного процесуального рішення; [4, с. 106]

6) обвинувального, виправдувального або нейтрального (щодо причетного) вироку;

7) постанови судді (колегії суддів) про інше остаточне вирішення справи;

8) клопотання зацікавленої особи про прийняття слідчим або суддею (колегією суддів) певного процесуального рішення;

9) скарги цієї особи на діяння, в т. ч. рішення, головних суб'єктів кримінального провадження;

10) постанови обвинувача³ про перегляд судового рішення в порядку апеляції;

11) апеляції інших уповноважених кодексом суб'єктів;

12) постанови обвинувача про перегляд судового рішення в касаційному порядку;

13) касаційної скарги інших уповноважених кодексом суб'єктів;

14) постанови обвинувача про перегляд судового рішення за нововиявленими або винятковими обставинами;

15) скарги інших уповноважених кодексом суб'єктів про перегляд судового рішення за нововиявленими або винятковими обставинами [4, с. 106].

Висновки. Запропонований варіант розуміння сутності та основних і додаткових базисних юридичних властивостей доказів та процедури доказування у кримінальному провадженні з урахуванням реформування сутності, системи та повноважень прокуратури, адвокатури, слідчого комітету та інших правоохоронних органів не претендує на завершеність вирішення відповідних проблем. Даний інноваційний підхід складає лише належну основу для розробки у процесі широкої коректної наукової дискусії загальновизнаного варіанту вирішення відповідних проблем доказування у кримінальному провадженні та в інших видах судочинства.

Список використаних джерел:

1. Верховенство права. Доповідь, схвалена Європейською Комісією «За демократію через право» (Венеціанською Комісією) на 86-му пленарному засіданні. Венеція. 25 – 26 бер. 2011 р. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2011\)003rev-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2011)003rev-ukr).

2. Вирок Михайлівського районного суду Запорізької області від 26 лист. 2014 р.: справа №321/954/14-к, провадження № 1-кп/321/102/2014, реєстрац. № 41815004. *Єдиний державний реєстр судових рішень: веб-сайт*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41815004>.

3. Кириченко О. А., Ланцедова Ю. О., Тунтула О. С. Основи роботи з джерелами антиделіктних відомостей. Лекція № 3. Курс лекцій з криміналістики: навч. посіб. 3-тє вид. Київ: Видавець Назаров О. А., 2019. 92 с. URL: <http://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a/974-kirichenko-o-a-tuntula-o-s-lantsedova-yu-o-osnovi-roboti-z-dzherelami-antideliktikh-vidomostej-lektsiya-3-kurs-lektsij-z-kriminalistiki-navchalnij-posibnik>.

³ Поява тут і далі замість прокурора, як це було в попередніх варіаціях редакції даної статті КПК України [3, с. 72], обвинувача і виключення в п. 3 і п. 5 даної частини статті дізнавача (який вже визнається слідчим в спрощеному судочинстві), а також надання права в п. 15 цієї ж частини статті всім суб'єктам кримінального провадження подати скаргу про

перегляд судового рішення за нововиявленими або винятковими обставинами обумовлено викладеним окремо інноваційним підходом з докорінного реформування функцій Президента держави, його правої руки - органів прокуратури, а також всієї системи як правоохоронних та інших держорганів [4, с. 106, 124-132].

4. Кириченко О. А., Ткач Ю. Д., Тунтула О. С. Гендерна парадигма освітнянського комплексу: системне правове дослідження: монографія. Київ: Видавець Назаров О. А., 2020. 144 с. URL: <https://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a>.
5. Кириченко С. А. Сутність і класифікація доказів та їх джерел у кримінальному судочинстві; генеза і можливості удосконалення: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Класичний приватний університет. Запоріжжя, 2009. 221 с.
6. Конституція України: закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 141, із змінами згідно із законом України № 27-ІХ від 3 вер. 2019 р., ВВР, 2019, № 38, ст. 160. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.
7. Ланцедова Ю. О. Сутність і послідовність роботи з особистісними й речовими доказами у кримінальному судочинстві: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Харк. нац. ун-т вн. справ. Харків, 2009. 229 с.
8. Ланцедова Ю. О., Смірнов М. М. Розвиток інноваційного розуміння поняття та властивостей доказів підстав допустимості такого роду відомостей в антикримінальному судочинстві. *The Journal of Eastern European Law. Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 55. С. 25-37. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2018/09/lantsedova_smirnov_55.pdf.
9. Ланцедова Ю. О., Остапенко Л. А. Проблеми співвідношення асиметрії повноважень сторін захисту та обвинувачення і принципу змагальності кримінального провадження. *The Journal of Eastern European Law. Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 60. С. 80-92. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2019/02/lantsedova_ostapenko_60.pdf.
10. Ланцедова Ю. О., Виноградов А. К. Можливості уточнення властивостей доказів та підстав юридичної відповідальності слідчого чи інших суб'єктів владних повноважень за порушення порядку їх отримання в антикримінальному судочинстві. *The Journal of Eastern European Law. Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 68. С. 101-112. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/lantsedova_vynohradov_68.pdf.
11. Панова А. В. Визнання доказів недопустимими у кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2016. 226 с.
12. Тунтула О. С. Отримання доказів та форми їх представлення, оцінки та використання у кримінальному провадженні України: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Нац. акад. прокуратури України. Київ, 2013. 233 с.

References:

1. Verkhovenstvo prava. Dopovid, skhvalena Yevropeiskoju Komisiieju “Za demokratiiu cherez pravo” (Venetsianskoju Komisiieju) na 86-mu plenarnomu zasidanni. Venetsiia. 25 – 26 ber. 2011 r. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2011\)003rev-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2011)003rev-ukr).
2. Vyrok Mykhailivskoho raionnoho sudu Zaporizkoi oblasti vid 26 lyst. 2014 r.: sprava №321/954/14-k, provadzhennia № 1-kp/321/102/2014, reiestrats. № 41815004. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: veb-sait. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41815004>.
3. Kyrychenko O. A., Lantsedova Yu. O., Tuntula O. S. Osnovy roboty z dzherelamy antydeliknykh vidomostei. Lektsiia № 3. Kurs lektsii z kryminalistyky: navch. posib. 3-tie vyd. Kyiv : Vydavets Nazarov O. A., 2019. 92 s. URL: <http://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a/974-kirichenko-o-a-tuntula-o-s-lantsedova-yu-o-osnovi-roboti-z-dzherelami-antideliknykh-vidomostej-lektsiya-3-kurs-lektsij-z-kryminalistiki-navchalnij-posibnik>.
4. Kyrychenko O. A., Tkach Yu. D., Tuntula O. S. Henderna paradyhma osvitianskoho kompleksu: systemne pravove doslidzhennia: monohrafiia. Kyiv: Vydavets Nazarov O. A., 2020. 144 s. URL: <https://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a>.
5. Kyrychenko S. A. Sutnist i klasyfikatsiia dokaziv ta yikh dzherel u kryminalnomu sudochynstvi; geneza i mozhlyvosti udoskonalennia: dys. ... kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.09. Klasychnyi pryvatnyi universytet. Zaporizhzhia, 2009. 221 s.

6. Konstytutsiia Ukrainy: zakon Ukrainy vid 28 cherv. 1996 r. № 254k/96-VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 1996, № 30, st. 141, iz zminamy zghidno iz zakonom Ukrainy № 27-IX vid 3 ver. 2019 r., VVR, 2019, № 38, st. 160. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.

7. Lantsedova Yu. O. Sutnist i poslidovnist roboty z osobystisnymi y rechovymi dokazamy u kryminalnomu sudochynstvi: dys. ... kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.09. Khark. nats. un-t vn. sprav. Kharkiv, 2009. 229 s.

8. Lantsedova Yu. O., Smirnov M. M. Rozvytok innovatsiinoho rozuminnia poniattia ta vlastyvostei dokaziv pidstav dopustymosti takoho rodu vidomostei v antykryminalnomu sudochynstvi. *The Journal of Eastern European Law. Zhurnal skhidnoievropeiskoho prava*. 2018. № 55. S. 25-37. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2018/09/lantsedova_smirnov_55.pdf.

9. Lantsedova Yu. O., Ostapenko L. A. Problemy spivvidnoshennia asymetrii povnovazhen storin zakhystu ta obvynuvachennia i pryntsypu zmahalnosti kryminalnogo provadzhennia. *The Journal of Eastern European Law. Zhurnal skhidnoievropeiskoho prava*. 2018. № 60. S. 80-92. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2019/02/lantsedova_ostapenko_60.pdf.

10. Lantsedova Yu. O., Vynohradov A. K. Mozhlyvosti utochnennia vlastyvostei dokaziv ta pidstav yurydychnoi vidpovidalnosti slidchoho chy inshykh sub'ektiv vladnykh povnovazhen za porushennia poriadku yikh otrymannia v antykryminalnomu sudochynstvi. *The Journal of Eastern European Law. Zhurnal skhidnoievropeiskoho prava*. 2019. № 68. S. 101-112. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/lantsedova_vynohradov_68.pdf.

11. Panova A. V. Vyznannia dokaziv nedopustymymy u kryminalnomu provadzhenni: dys. ... kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.09. Nats. yuryd. un-t im. Yaroslava Mudroho. Kharkiv, 2016. 226 s.

12. Tuntula O. S. Otrymannia dokaziv ta formy yikh predstavlennia, otsinky ta vykorystannia u kryminalnomu provadzhenni Ukrainy: dys. ... kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.09. Nats. akad. prokuratury Ukrainy. Kyiv, 2013. 233 s.